

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Europeiska klimatpakten

(2020/C 440/17)

Föredragande:	Rafał Kazimierz TRZASKOWSKI (PL–EPP), borgmästare, Warszawa
Referensdokument:	Skrivelse från Maroš Šefčovič, vice ordförande för Europeiska kommissionen, av den 11 mars 2020

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Om att uppnå målen för den europeiska gröna given under tiden efter covid-19

1. Europeiska regionkommittén välkomnar kommissionens förslag att inrätta en europeisk klimatpakt som syftar till att engagera medborgarna och deras samhällen i utformningen av klimat- och miljöåtgärder genom konkreta insatser på fältet, uppmuntra en öppen dialog med alla aktörer, skapa synergier, främja kapacitet och dra igång klimatåtgärder. Kommittén anser att pakten bör tas fram som ett innovativt styrningsinstrument som möjliggör tvåvägskommunikation, samarbete och informationsutbyte mellan nivåer, sektorer och territorier, så att EU:s klimatpolitik blir mer ändamålsenlig och legitim.
2. Kommittén påminner om att en "pakt" vanligen syftar på ett åtagande mellan jämlika partner till gemensam eller ömsesidig nytta och för att uppnå gemensamma mål. ReK upprepar därför att de lokala och regionala myndigheterna står redo att arbeta i partnerskap med EU-institutionerna, medlemsstaterna och alla berörda parter inom klimatpakten för att gemensamt arbeta för att uppnå målen om klimatneutralitet och genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling. I den gemensamma strategin i pakten bör man dock inte bortse från de olika befintliga utmaningar som klimatförändringarna orsakar inom olika områden i EU. De gemensamma målen bör därför spegla de specifika geografiska behoven även utifrån en systematisk bedömning av dessa behov och särdrag.
3. Covid-19-pandemin, och den ekonomiska kris som den orsakar, kommer förmodligen att tvinga oss att komplettera den ursprungliga visionen i klimatpakten. Kommittén insisterar dock på att kommissionen och medlemsstaterna måste se till att den rådande krisen inte fördröjer, utan snarare används som ett tillfälle att påskynda, Europeiska unionens nödvändiga omställning till klimatneutralitet. Detta handlar också om att fastställa målet för en minskning av koldioxidutsläppen fram till 2030 till minst 55 %.
4. ReK upprepar sitt åtagande att betrakta FN:s 17 mål för hållbar utveckling som en integrerad del av den gröna given, och ställer sig därmed bakom FN när det gäller att betrakta den sociala dimensionen som en integrerad del av hållbarhet vid sidan av åtgärder för att skydda klimatet och naturen. Möjligheterna till social delaktighet måste garanteras för hela den europeiska befolkningen. Utöver social trygghet omfattar detta i synnerhet jämställdhet, tillgång till god utbildning och säkerställande av ett hälsosamt liv för alla människor oavsett ålder. Samtidigt bör det understrykas att ett åtagande om att uppnå de 17 målen för hållbar utveckling inbegriper samarbete med våra partner utanför EU på grundval av just dessa värden.
5. Klimatpakten bör först och främst vara en möjliggörande faktor för samarbete mellan de lokala och regionala myndigheterna och EU-institutionerna. Den bör användas som ett innovativt styrningsverktyg för att ta fram idéer, kanalisera information från fältet till EU:s beslutsfattande, förbättra genomförandet av EU-politiken och samordna insatserna för att bekämpa klimatförändringarna, och samtidigt hantera den ekonomiska kris som covid-19-pandemin orsakat. Åtgärderna för att stimulera ekonomin bör främja såväl samhällenas motståndskraft som utfasningen av fossila bränslen i ekonomin i syfte att nå klimatneutralitet senast 2050. Alla strategier som utarbetas bör analyseras med hänsyn till deras inverkan på klimatet och miljön.

6. Kommittén betonar att klimatpakten bör stärka de åtaganden som redan ingåtts på lokal nivå av lokala aktörer (små och medelstora företag, skolor, lokala myndigheter, universitet osv.) och ge upphov till nya åtaganden för att göra Europa till den första klimatneutrala kontinenten till år 2050.

7. Kommittén understryker därför att klimatpakten även bör fungera som ett "paraplyinitiativ" med sitt eget varumärke för de befintliga och framtida lokala klimatpakterna ⁽¹⁾ eller lokalt drivna partnerskapen, som arbetar i riktning mot tydliga klimatmål tillsammans med det civila samhället, företagen och andra relevanta berörda parter. Den bör bidra till att uppbåda stöd från medborgarna för klimatpolitiken, underlätta utbyte av bästa praxis, kopiering och uppskalning av de mest lyckade europeiska initiativen, och stimulera skapandet av lokala klimatpakter runt om i EU.

8. ReK välkomnar kommissionens uttryckliga åtagande att särskilt uppmärksamma de yttersta randområdena inom ramen för den europeiska gröna given, med beaktande av deras sårbarhet för klimatförändringar och naturkatastrofer, och deras unika tillgångar, såsom biologisk mångfald och förnybara energikällor, och förväntar sig att särskilda åtgärder vidtas i detta avseende.

9. Kommittén upprepar sitt åtagande att stödja kommissionen och de lokala och regionala myndigheterna i det framgångsrika genomförandet av den gröna given, och särskilt att göra klimatpakten till ett kraftfullt verktyg för att bistå de lokala och regionala myndigheterna i detta ambitiösa projekt och ge dem en proaktiv roll. Kommittén påpekar att detta innovativa tvärgående arbetssätt i den gröna given och den ekonomiska återhämtningen kräver en helt ny inställning till kapacitetsuppbyggnad inom lokala och regionala myndigheter, där siktet är inställt på alla sektorer och man trycker på för en mer integrerad förvaltning. Klimatpakten bör vara ett tillfälle att skapa en kultur präglad av den gröna given inom alla lokala och regionala myndigheter och bygga upp medborgarnas medvetenhet om och engagemang i alla berörda politikområden.

10. Kommittén framhåller hur den rådande hälsokrisen med anknytning till covid-19-pandemin ännu en gång, över hela Europa, visar på de lokala och regionala myndigheternas roll som avgörande beslutsfattare och tillhandahållare av offentliga tjänster när det gäller att säkerställa ett förstahandssvar på lokala behov och utmaningar, inte minst i tider av global kris. Lokalsamhällena och deras invånare bör åter axla sin roll, som störs av den tilltagande globaliseringen och en industrialisering som alltför ofta byggt på överanvändning av begränsade resurser, genom att bli viktiga partner i utformningen av klimatåtgärder samt skyddet och återställandet av sin omgivning.

11. ReK föreslår att man ska utnyttja exempel på bästa praxis i kampen mot klimatförändringarna på lokal och regional nivå, såsom Under2Coalition – en världsomspännande grupp på lokal och regional nivå som består av mer än 220 delstater, förbundsländer, regioner och kommuner –, i syfte att ta tillvara redan gjorda erfarenheter av att utarbeta långsiktiga klimatstrategier och betrakta utbytet av erfarenheter om framgångsrika metoder, innovativa lösningar och värdefulla insikter från sådana initiativ som en integrerad del av klimatpakten.

12. ReK välkomnar kommissionens meddelanden "EU-budgeten som motor i den europeiska återhämtningsplanen" och "EU vid ett vägskal – bygga upp och bygga nytt för nästa generation", och bekräftar sitt stöd för den europeiska politiken för klimatneutralitet, som betraktas som en oundgänglig föregångsstrategi för att säkerställa en hållbar framtid för Europa. I detta läge med den rådande pandemin måste politiken för klimatneutralitet och territoriell motståndskraft bli stommen i en strategi för klimatneutral återhämtning genom att man ser till att alla medel som investeras i återhämtningen av Europas ekonomier också starkt bidrar till att påskynda omställningen till klimatneutralitet, skydd av den biologiska mångfalden och en ökad territoriell motståndskraft inom de planerade ramarna.

⁽¹⁾ Se exempelvis lokala klimatpakter i städer som Stockholm, Rotterdam, Amsterdam och Nantes.

13. Kommittén upprepar att välutformade strategier som syftar till att bekämpa klimatförändringarna kan öppna upp ekonomiska möjligheter: enligt kommissionen skulle uppnåendet av klimatneutralitet kunna leda till en ökning av EU:s BNP med 2 % till 2050, till besparingar på ca 200 miljarder euro per år i uteblivna hälso- och sjukvårdskostnader och till skapandet av en miljon arbetstillfällen i den gröna ekonomin. Dessa möjligheter blir förmodligen ännu mer relevanta med tanke på de framträdande kopplingarna mellan å ena sidan den rådande pandemin och risken för fler i framtiden, och å andra sidan försämrad miljö, förlorad biologisk mångfald och klimatförändringarnas effekter. Vi välkomnar därför att klimatpakten kommer att omfatta trädplantering, återväxt i naturen och miljöanpassning av stadsområden som en prioriterad åtgärd och anser att åtgärderna även bör omfatta grön infrastruktur och insatser som sparar och återvinner vatten.

14. Under de extraordinära omständigheter som vi befinner oss i till följd av en pandemi får vi inte lämna någon medborgare på efterkälken. Nu mer än någonsin behöver både klimatåtgärderna och återhämtningsinstrumenten nå ut till både städer och landsbygdsområden, och även till samtliga ekonomiska sektorer. De traditionella produktionssektorer som har drabbats hårdast av åtgärderna för att bekämpa covid-19-pandemin bör uppmärksammas särskilt. Kommittén välkomnar i detta sammanhang det aviserade initiativet "renoveringsvågen", som syftar till att förbättra energieffektiviteten i offentliga och privata byggnader och samtidigt skapa arbetstillfällen och stimulera byggsektorn.

15. De lokala och regionala myndigheterna bör ha direkt tillgång till EU-medel (från EU:s budget och från andra europeiska finansinstitut såsom EIB) för att både återhämta sig från den ekonomiska kris som orsakats av covid-19-pandemin och bekämpa klimatkrisen. Mer specifikt bör det, i synnerhet för projekten för den gröna given, inrättas ytterligare instrument som ger direkt tillgång till EU-fonder som European City Facility inom Horisont 2020-programmet, Innovativa åtgärder i städerna inom Eruf (artikel 8) eller det kommande Europeiska stadsinitiativet efter 2020 enligt förordningen om Eruf/Sammanhållningsfonden (artikel 10).

16. Kommittén anser i detta sammanhang att klimatpakten bör främja de lokala och regionala myndigheternas direkta tillgång till EU-medel för sina hållbara åtgärder inom den nya fleråriga budgetramen, i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Det bör i synnerhet finnas direkt tillgång till de resurser som är avsatta inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa. Kommittén efterlyser i detta avseende också att 10 % av den nya Eruf avsätts till hållbar stadsutveckling, och föreslår att klimatneutralitetspolitiken utvecklas med sin egen budget inom den framtida fleråriga budgetramen, på samma sätt som jordbruks- eller regionalpolitiken, och med direkt tillgång till medel för städer och regioner som väljer den gröna vägen till återhämtning.

17. Kommittén håller med om slutsatserna från uppdragsstyrelsen för "klimatneutrala och smarta städer" under Horisont Europa om att ytterligare stödja och främja 100 europeiska städer i deras systemomställning till klimatneutralitet senast 2030, och då använda medel från både Horisont Europa, de europeiska struktur- och investeringsfonderna, Fonden för en rättvis omställning, viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, InvestEU och andra EU-instrument.

18. ReK och EIB bör vara nära partner till medlemmarna i klimatpakten och stödja kommissionen när det gäller att göra den ändamålsenlig och tillgänglig för alla lokala och regionala myndigheter, oavsett deras storlek, geografiska läge eller socioekonomiska bakgrund.

19. Kommissionen uppmanas att se över fokusområdena i syfte att anpassa klimatpakten och strategin för klimatneutral återhämtning. Klimatpakten bör inriktas på ett bredare spektrum av åtgärder, beroende på de projekt som är redo för genomförande och de olika lokalsamhällenas specifika behov.

20. Undertecknarna av borgmästaravtalet har i sina handlingsplaner för hållbar energi och klimatåtgärder en imponerande uppsättning åtgärder som skulle kunna finansieras och genomföras direkt. Även många andra former av klimat- och miljörelaterat samarbete mellan lokala och regionala myndigheter och enskilda sådana myndigheter har liknande planer som skulle kunna beaktas för samma ändamål. Kommittén är redo att ytterligare stödja utvecklingen av detta initiativ i samarbete med kommissionen och borgmästaravtalets kansli för att få till stånd ett förstärkt politiskt stöd och en starkare integrering av borgmästaravtalet i de nationella energi- och klimatramarna.

21. ReK betonar att de lokala och regionala myndigheterna stöder en ambitiös omställning till ren, överkomlig och trygg energi, och föreslår att man ska främja en permanent dialog om den gröna given på flera nivåer med de lokala och regionala myndigheterna och andra berörda parter mot bakgrund av klimatpakten och med dess verktyg.

22. Det finns två centrala utmaningar vad gäller tillgång till ren energi: den måste vara prismässigt konkurrenskraftig och lättillgänglig. Medan den tekniska utvecklingen minskar kostnadsgapet till andra energikällor har de lokala och regionala myndigheterna en nyckelroll i att underlätta ordentlig tillgång till rätt infrastruktur. Därför behövs det snabbt komma till ekonomiskt stöd för lokala och regionala myndigheter som åtagit sig att vidta åtgärder för att begränsa och anpassa sig till klimatförändringarna. Klimatpakten bör bidra till förståelsen av de lokala och regionala myndigheternas viktigaste behov under olika omständigheter och utveckla lämpliga verktyg, baserat på deras erfarenheter, för stöd från EU-nivån. I detta sammanhang är kommittén redo att samarbeta om konkreta åtgärder och initiativ med kommissionen och de lokala och regionala myndigheterna för att förbättra tillgången till ren energi i hela EU.

23. Klimatpakten bör ha en huvudinriktning på renoveringsvägsinitiativet, som kan bli ett av de bärande inslagen i en hållbar återhämtning, såsom aviserades i kommissionens meddelande "EU vid ett vägskal – bygga upp och bygga nytt för nästa generation". På detta område är det särskilt viktigt att skapa gemensamma initiativ mellan den offentliga och den privata sektorn, och de lokala och regionala myndigheterna har en central ställning för att informera medborgarna om fördelarna med och de befintliga stödverktygen för att renovera sina hus, och då fungera som förebilder som sammankopplar och stöder lokala företag med den nödvändiga sakkunskapen på olika nivåer, och tar fram verktyg för att få tillgång till ekonomiskt stöd nationellt eller från EU. Dessutom bör de lokala och regionala myndigheterna fungera som förebilder genom att renovera offentliga byggnader och i synnerhet främja energirenoivering av subventionerade boenden och andra offentligt ägda bostäder.

24. Eftersom de lokala och regionala nivåerna befinner sig i början (regioner med en biobaserad ekonomi) och i slutet av en hållbar och cirkulär ekonomi (avfallshantering och återvinning) bör de delta i utformningen av närliggande politiska åtgärder och deras genomförande. Kommittén betonar att klimatpakten av detta skäl, och eftersom dessa frågor är särskilt framträdande för medborgare och företag, kan användas för att lyfta fram de konkreta områden som är i behov av stöd.

25. ReK efterlyser dessutom en permanent mekanism för dialog mellan kommissionen och Europeiska regionkommittén om initiativet "renoveringsväg" för byggsektorn.

26. Med sikte på att uppnå klimatneutralitetsmålet och även som ett verktyg för att bekämpa den ekonomiska krisen bör EU-institutionerna bistå de lokala och regionala myndigheterna när det gäller att på ett hållbart sätt ställa om kollektivtrafiken till elektricitet och andra hållbara drivmedel senast 2030.

27. Med beaktande av omfattningen på de lokala och regionala myndigheternas befogenheter är de viktigaste politikområdena utöver hållbar rörlighet som bör tas upp inom ramen för åtgärderna i EU:s klimatpakt energieffektivitet i byggnader, förnybara energikällor, en cirkulär ekonomi (inklusive vatten och avfall), främjande av ansvarsfull och hållbar konsumtion, återväxt i naturen och den biologiska mångfalden samt utveckling av grön och blå infrastruktur, särskilt i stadsområden, samt främjande av en hållbar, gästvänlig och inkluderande turism. Vid sidan av deras potential för att minska utsläppen av växthusgaser kommer sådana åtgärder att skapa möjligheter till nya, högkvalitativa arbetstillfällen, FoU och innovation samt förbättrad hälsa och välbefinnande för medborgarna, med allt vad detta innebär, och minskade hälso- och sjukvårdskostnader i EU. Det skulle också vara önskvärt att dessa områden även omfattar frågor som rör förbättring av vattenhållningen, minskad vattenförbrukning och inrättande av områden för skydd av biologisk mångfald.

28. Genomförandet av gröna kriterier i offentlig upphandling och minskade växthusgasutsläpp som ett villkor för att tilldelas tillgängliga medel kommer att utgöra ett viktigt incitament som bidrar till den nödvändiga omställningen av den ekonomiska modellen för att främja den gröna given. I detta avseende bör det i klimatpakten planeras för särskild verksamhet för att ta fram de relevanta kriterierna och mätningarna och hjälpa de lokala och regionala myndigheterna (även mindre sådana, där den komplicerade upphandlingslagstiftningen ofta är ett allvarligt hinder för investeringar) att genomföra dem, samtidigt som EU:s och medlemsstaternas förvaltningar uppmanas att förenkla reglerna, tillhandahålla tekniskt stöd där så behövs samt ta fram relevanta kriterier och ekodesignkrav. Kommittén uppmanar EU, medlemsstaterna samt de lokala och regionala myndigheterna att fastställa och vidareutveckla egna åtaganden om minskade växthusgasutsläpp för sina förvaltningar. Klimatpakten skulle kunna fungera som en stödjande ram för detta.

29. Fler och fler studier visar på kopplingarna mellan hälsa och miljöskydd⁽²⁾, bl.a. minskade luftföroreningar, och ReK uppmanar kommissionen att inkludera hälsodimensionen i ramen för den gröna given, med utgångspunkt i inrättandet av en europeisk strategi för hälsa, miljö och klimatförändringar som liknar WHO:s strategi⁽³⁾. Klimatpakten bör inom ramen för kontakterna med medborgarna och det civila samhället vara ett viktigt verktyg för att öka medvetenheten om dessa kopplingar och bygga upp drivkraften för att få med dessa aspekter i det relevanta politiska beslutsfattandet på alla nivåer.

30. ReK föreslår här, mot bakgrund av EU:s vätgasstrategi för ett klimatneutralt Europa (COM(2020) 301 final), att klimatpakten också ska stödja utvecklingen av en vätgasekonomi där man använder grön vätgas som bygger på förnybar energi i regionerna och städerna (se CdR 2020/549).

31. Kommittén uppmanar alla EU-institutioner och medlemsstater att fortsätta att verka för en ambitiös uppsättning nya nationellt fastställda bidrag. ReK uppmanar också att det är viktigt att göra EU:s lokala och regionala myndigheter delaktiga i denna process genom att skapa ett system med lokalt fastställda bidrag som ska komplettera de nationellt fastställda bidragen, och skapa en starkare koppling mellan lokala/regionala, nationella och europeiska ambitioner, med utgångspunkt i det arbete som utförs inom ramen för det globala borgmästaravtalet. Klimatpakten skulle kunna bli ett kraftfullt verktyg i detta avseende.

32. Den digitala tekniken spelar en avgörande roll för att bygga upp ett mer motståndskraftigt samhälle och har potential att få en övergripande positiv inverkan på utsläppsminskningen och den ekonomiska återhämtningen. Därför bör man sörja för en starkare integration mellan omställningen till klimatneutralitet och en hållbar digital omvandling, och klimatpakten skulle kunna bli ett verktyg för att diskutera och ytterligare utforska potentiella synergier mellan de två, bl.a. på grundval av de lokala och regionala myndigheternas nyvunna erfarenheter av att hantera hälsokrisen.

Om upplysning och kapacitetsuppbyggnad

33. Kommittén uppmanar den avgörande betydelsen av klimatanpassning i syfte att skapa motståndskraftiga territorier och minska de årliga förlusterna från negativa klimateffekter. I detta sammanhang pekar ReK på behovet av en uppsättning kraftfulla åtgärder för att förbättra de lokala och regionala myndigheternas kapacitet att genomföra anpassningspolitik, med utgångspunkt i strategier för hållbar finansiering och förbättrad kapacitetsuppbyggnad. En annan central fråga är möjligheten att övervaka framstegen när det gäller investeringar kopplade till klimatförändringarna på lokal och regional nivå. För närvarande finns endast begränsade uppgifter på detta område. ReK uppmanar kommissionen att beakta dessa aspekter när den utarbetar EU:s nya anpassningsstrategi och koppla den till klimatpakten.

34. ReK betonar de lokala och regionala myndigheternas nyckelroll när det gäller att hantera livsmedelsproduktion och markförvaltning. Bättre näringstrender kan uppmuntras genom utbildning, catering och offentlig upphandling. I en mer hållbar livsmedelsproduktion bör man också ta hänsyn till den genererade sysselsättningen, transporten av varorna samt förpackningarna. Införlivandet av jordbrukssektorn i utsläppshandelssystemet bör bättre återspegla dess bidrag som kolsänka.

35. Hållbarhet som begrepp bör ta fasta på betydelsen av markanvändning och markförvaltning, som i allmänhet säkerställs av jordbrukare och fiskare i isolerade, glesbefolkade och avlägset belägna områden. De lokala och regionala myndigheterna bör underlätta inflyttningen av nya invånare på landsbygden som ett verktyg för att undvika demografiskt tryck på städerna, rationalisera de offentliga tjänsterna och kostnaderna för dessa, främja hållbar markanvändning och minska de transportrelaterade utsläppen. Detta kräver stöd och riktad finansiering för att skapa den nödvändiga infrastruktur som behövs för distansarbete samt rörlighet, digitalisering (tillgång för lokala konsumenter och saluföring av deras produkter), sociala tjänster och hälso- och sjukvårdstjänster.

⁽²⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/human>

⁽³⁾ <https://www.who.int/phe/publications/global-strategy/en/>

36. Strategier för att minska risken för klimatförändringsrelaterade katastrofer kommer att spela en allt viktigare roll. De lokala och regionala myndigheterna bör få stöd för att utveckla en bättre förståelse av dessa strategier och koppla samman dem i syfte att stärka den övergripande motståndskraften i sina områden och kapaciteten att hantera kriser.

37. De lokala och regionala myndigheterna har svårt att få tillgång till finansiering, vilket undergräver utnyttjandegraden av EU-medel. Klimatpakten bör överbrygga denna klyfta genom att samla allt befintligt stöd för de lokala och regionala myndigheterna så att de kan hitta rätt bland EU-medlen och få kompletterande information. All denna information bör tillhandahållas på alla EU-språk och vara användarvänlig.

38. Utbildning bör ges en central roll i skapandet av en ny kultur av miljö- och klimatskydd, vilket inbegriper igångsättande av betydande samhällsförändringar. I detta sammanhang skulle klimatpakten kunna främja initiativ, i samarbete med de lokala och regionala myndigheterna, som riktar sig till statliga, kommunala och privata utbildningsanordnare och informationsförmedlare, i synnerhet skolor och Europa direkt-kontor, för att ge dem möjlighet att skapa denna nya kultur. Dessa initiativ bör kopplas samman med en stark strävan mot digitalisering, som i dessa tider har visat sig vara ett viktigt verktyg för utbildning.

39. ReK erkänner de europeiska universitetens och forskningscentrumens spetskompetens och uppmanar kommissionen att göra dem delaktiga i klimatpakten som en relevant källa till kunskap och som potentiella starka allierade när det gäller att skapa en ändamålsenlig plattform för kapacitetsuppbyggnad, samt att främja samordningen mellan dem och lokala och regionala myndigheter för att utveckla gemensamma pilotprojekt som underlättar beslutsfattande och utbyte av lyckade erfarenheter.

Om att dra igång åtgärder och stärka det multilaterala samarbetet

40. Initiativet med borgmästaravtalet och andra former av klimat- och energirelaterat samarbete mellan lokala och regionala myndigheter bör finslipas och stärkas ytterligare i syfte att bli viktiga verktyg i klimatpakten och dra igång lokala åtgärder. I detta avseende bör man stödja ett ökat deltagande av medborgare, relevanta icke-statliga organisationer, företag, forskningsinstitut och universitet och röra sig mot en quadruple helix-strategi.

41. Kommittén påpekar den strategiska betydelsen av att knyta de nationella och regionala system där yrkesutbildning varvas med praktik till målen för den europeiska gröna given, i nära samarbete med aktörerna i systemen för grundutbildning, högskoleutbildning och forskning, som det bästa sättet att uppdatera arbetstagares färdigheter och hitta en plats för dem inom sysselsättning som bidrar till kampen mot klimatförändringar.

42. Kommittén framhåller betydelsen av många EU-initiativ som riktar sig till städer och regioner inom ramen för den gröna given. De underutnyttjas emellertid av de lokala och regionala myndigheterna på grund av avsaknaden av en tydlig översikt över alla befintliga möjligheter, deras särdrag och deras huvudsakliga mål. Plattformen för klimatpakten bör skapa en sådan översikt, stödja de lokala och regionala myndigheterna vid valet av de initiativ som passar dem bäst och föreslå en successiv väg mot klimatneutralitet, med kommunikation och information för de lokala och regionala myndigheterna som är så lättillgänglig som möjligt så att åtgärder kan genomföras snabbt på lokal nivå. Borgmästaravtalet och andra samarbeten om klimat och energi som inbegriper lokala och regionala myndigheter skulle kunna vara centrala inslag i detta system.

43. ReK framhåller sina tidigare ståndpunkter, särskilt inkluderingen av begreppet "digital sammanhållning" som en drivkraft för bättre integration av alla EU-medborgare, i kombination med specifika och särskilda program för att öka den digitala kompetensen och övervaka och anpassa politiken. Projekt för smarta städer bör vara en god grund för att producera kapacitetsuppbyggnadsprojekt i större skala och tillräckligt flexibla för att kunna anpassas till olika förhållanden.

44. Kommittén erkänner det ömsesidiga lärandets centrala roll för en ändamålsenlig och pragmatisk strategi för att genomföra den gröna giv: partnerskap och sammanställningar av bästa praxis, exempelvis genom initiativ som borgmästarvalet, kan vara ett kraftfullt verktyg för att hjälpa lokala och regionala myndigheter att snabbt få igång sin klimatneutrala politik utan att behöva börja från noll.

45. Kommittén erkänner att det lokalt finns gott om erfarenhet av att gemensamt skapa politiska lösningar, genom att möjliggöra medborgarsamlingar, stärka medborgardialogerna och främja medverkan i budgetarbetet. Dessa erfarenheter utgör en stabil grund för inspiration till hur människor kan engageras direkt i att formulera och uppnå ambitiösa klimatmål. Klimatpakten bör bygga på lokala insikter genom att lokala och regionala myndigheter ges en position som underlättande parter för ett stort antal lokala berörda parter och medborgare.

46. De flesta lokala projekt för energiomställning och klimatskydd är små i förhållande till den optimala storlek som de stora finansinstituten efterfrågar. Klimatpakten skulle kunna skapa ett verktyg där lokala och regionala myndigheter kan bilda partnerskap sinsemellan och lägga samman sina projekt för att ge dem tillgång till alla finansieringsmöjligheter.

47. ReK erkänner den stora potentialen hos offentlig-privata partnerskap när det gäller att finansiera omställningen till klimatneutralitet, och betonar att detta tillvägagångssätt fortfarande är en utmaning för många lokala och regionala myndigheter. Starkare vägledning och stöd bör ges i detta avseende för att se till att alla myndigheter kan utnyttja denna möjlighet på bästa sätt.

48. Hanteringen av klimatkrisen förutsätter en dramatisk förändring av våra vanor som medborgare och konsumenter. I detta sammanhang måste alla medborgares roll som aktiva aktörer erkännas fullt ut, och de måste ges möjlighet att påverka genom deltagandebaserade strategier såsom levande labb, eller genom mikrostöd för småskaliga projekt så nära medborgarna som möjligt, genom lokala gemenskaper och icke-statliga organisationer. Att förvandla konsumenter till prosumenter är något som bör uppmuntras och ges adekvat ekonomiskt stöd på alla nivåer. Dessutom bör medborgarnas engagemang stödjas med hjälp av innovativ teknik, såsom smarta mätare eller specialiserade appar för smarta telefoner. De lokala och regionala myndigheterna kommer att spela en nyckelroll i detta sammanhang.

Om ReK:s roll

49. Genom sin arbetsgrupp om den gröna giv på lokal nivå åtar sig kommittén att främja, skapa utbyten kring och samordna de lokala och regionala myndigheternas insatser för att genomföra den gröna giv och att säkerställa en snabb samordning av verksamheten inom ramen för den gröna giv och den gröna återhämtningen med kommissionen och andra partner.

50. De nationella sammanslutningarna av lokala och regionala myndigheter uppmanas att axla en aktiv roll och bli ReK:s och kommissionens partner i verksamheten beträffande den gröna giv. För detta ändamål skulle det kunna inrättas informationspunkter inom ramen för klimatpakten på lämplig nivå för att förmedla informationen och initiativen i den gröna giv och se till att de når alla berörda myndigheter.

51. ReK har för avsikt att lansera projektet "CoR4Climate Pact" för att ytterligare stödja detta viktiga initiativ. Projektet kommer att omfatta utnämning av ambassadörer för den gröna giv, som är tänkta att fungera som kontaktpunkter för information och spridning av bästa praxis i fråga om den gröna giv, bl.a. den gröna givens roll som en drivande kraft i den sociala och ekonomiska återhämtningen efter covid-19-krisen. Projektet planeras också omfatta en satsning på kommunikation om den gröna giv, både offentligt, via ReK:s webbplats, och internt gentemot ReK:s ledamöter. Denna kommunikation bör innehålla så relevant information som möjligt så att de lokala och regionala myndigheterna kan lansera sin lokala gröna giv, bland annat information om finansieringsmöjligheter. Slutligen kommer projektet CoR4Climate Pact att utgöra ett tillfälle att utvärdera ReK-ledamöternas åtaganden inom ramen för den gröna giv och främja möjligheter till ömsesidigt lärande.

52. Kommittén föreslår att man inrättar ett forum för grön återhämtning där kommissionen, de lokala och regionala myndigheterna och andra aktörer kan samarbeta om klimatåtgärder. Detta forum skulle kunna integreras i en digital plattform för klimatpakten som förvaltas gemensamt av kommissionen och ReK.
53. ReK stöder genomförandet och integreringen av en grön ed med principen om att "inte vålla skada" i kommissionens agenda och riktlinjer för bättre lagstiftning. Konsekvent politik och bättre lagstiftning är nödvändiga för att tillhandahålla en effektiv och aktuell lagstiftning som tillför medborgarna mervärde. Det är därför viktigt att medborgare, berörda parter och alla styresnivåer kan bidra till utvecklingen av rätt lagstiftning för rätt ändamål. Verktygslådan och riktlinjerna för bättre lagstiftning måste användas för att uppnå klimatneutralitetsmålet.
54. Klimatpakten är ett utmärkt tillfälle att genomföra principen om aktiv subsidiaritet, eftersom paktens själva mål i hög grad sammanfaller med huvudsyftet med strategin för aktiv subsidiaritet: att utveckla ett inkluderande och konstruktivt sätt att arbeta som fullt ut utnyttjar potentialen i unionens demokratiska ram och styrningsram med flera nivåer.
55. EU måste agera som en global ledare i kampen mot klimatförändringarna och främja ambitiösa standarder och mål för grannländerna och andra stora utsläppare. I detta avseende lyfter ReK fram sina initiativ, såsom konferensen för regionala och lokala myndigheter i länderna inom det östliga partnerskapet (Corleap), församlingen för regionala och lokala myndigheter i EU och Medelhavsområdet (Arlem) och decentraliserat samarbete, däribland Nicosiainitiativet om samarbete med libyska borgmästare, som skulle kunna använda de verktyg och metoder som ska utvecklas inom ramen för klimatpakten i syfte att ge stöd till de lokala och regionala myndigheterna i grannländerna för att utbyta, anta och tillämpa bästa praxis för en mer hållbar och grön ekonomi.
56. Med beaktande av ESI-fondernas avgörande roll för genomförandet av den gröna given anser ReK att klimatpakten bör ge upphov till en dialog med förvaltningsmyndigheterna för att se till att de är fullt medvetna om de befintliga möjligheterna på detta område. Kommittén står redo att samarbeta med kommissionen för att öka förvaltningsmyndigheternas medvetenhet och kapacitet att planera och spendera dessa medel i syfte att röra sig mot klimatneutralitet genom en grön och rättvis omställning.

Bryssel den 14 oktober 2020.

Apostolos TZITZIKOSTAS
*Europeiska regionkommitténs
ordförande*
